

¡ MAIG !

L' ATLÀNTIDA

Revista catalana quincenal il·lustrada

BAIX LA REVISIÓ LITERÀRIA DE MOSSEN

JACINTO VERDAGUER

16 planas de text

Lo present número va col·laborat pels distingits escriptors:

Mosen Jacinto Verdaguer

Carles Bosch de la Trinxeria, A. Llimoner, Apeles Mestres, Mosen Joseph Condó, Joseph Aladern, Joan Aliberch y Tort, Enriqueta Paler y Trullol y Manel Folch y Torres.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Rambla de Catalunya, número 123, baixos

Preu de cada número **20** céntims

SUSCRIPCIONS

Catalunya, trimestre.	1'50 ptas.
— any.	5 -
Fora -	6'50 -

L' ATLÀNTIDA

REVISTA QUINCENAL IL·LUSTRADA

ANY I

BARCELONA 15 DE MAIG DE 1896

NÚM. 1

SUMARI

TEXT. — Deu vos guard (La Redacció). — L' Alláu (MES RECORDS SOBRE NOSTRES PYRENEUS CATALANS), (C. Bosch de la Trinxeria). — ¿Qué es la poesia? (Jacinto Verdaguer, Pbre.). — Fides, Patrla Amor, (Joaquim de J. Bonet y Batlle). — Poema d' amor (FORTES EST UT MORS DILECTIO), (Joseph Condó Sambeat, Pbre.). — Rondayes de Mallorca, (Jacinto Verdaguer, Pbre.). — Agonitzant, (Manel Folch y Torres). — Jochs Florals d' enguany, (Anton Busquets Punset). — . (A. Llimoner). — A una amiga, (Enriqueta Paler y Trullol). — Recort de Viatje, (Joseph Aladern). — Dimecres de Cendra, (A. els Mestres). — Nostres col·laboradors (La Redacció). — Onadas.

GRABATS. — ¡Maig!. — Quadret, VENINT DE LA FONT. — Idili, ELL Y ELLA. — Marino del port de Cadaqués, Dibuix a la ploma per M. Balasch. — Lo monastir de Yuste, CARLOS V. EN SA CELDA. — Distracció.

QUADRET

VENINT DE LA FONT

DÉU VOS GUARD

¡L' Atlántida! ¡Lo grandíós poema! ¡La ferma columna de la literatura nostra! L' aliga estesa, que, vessánt de coratje ha traspassát los confins de Catalunya y d' Espanya portant la nova de la brillantor de nostra literatura al estranger! Quina base mes ferma podiam escullir nosaltres

jovenets, per fer eco de nostre coratge al empendrer la tasca de procurar per medi de la present revista donar á las lletras catalanas una flayrosa toya, que s' aparti de l' índole d' eix estol de setmanaris que ab vida raquitica han acampat per esta capital.

Venim nosaltres al camp de las lletras, emborratxats, pels suaus perfums d' una poesia pura y avassalladora de cors, y tantque ens semblan tristos los instants que fugint d' ella busquem altres esbarjos, y perço al consagrarnos are á son conreu, nos hem omplenat de doble força y coratge per dur d' aquest modo á terme l' ideal feliç que, Deu vulga sacundin tots aquells que senten amor per las cosas de llur terra. ¿Minvará nostre coratge? De cap manera; lo que pot ser, que, no secundantnos lo publich, cayguém aplastats pel feixuch pés que 'ns hem carregat; pero de tots modos, haurem deixat sentada nostra vía pera que si un temps se cambiés lo publich que avuy llegeix, altres confreres podrán seguir la tasca regenadora per nosaltres iniciada.

Pera portar á cap nostra empresa, contém ab la colaboració de lletrats ilustres, que 'ns han prestat sas forças, y 'ns subjectém al sabi juhi del autor del poema quin nom porta nostra revista, lo reverent Mossent Jacinto Verdaguer.

Y, al apareixer avuy doném lo Deuvosguart á la prempsa literaria á la que 'ns oferim de grat en llur tasca, y com á bons companys, lluytarém pera que s' engrandeixi més y més lo bon nom de nostra literatura, venerada pels estrangers y fins á cert punt envejada. Porta extensas las alas per allunyar-se cada día més per fora casa, que molts son los que part d' allá dels Pirineus y enllá del mar l' esperan ab los braços oberts; lletrats famosos dels que guardém lo coral saludo y encoratjament que han donat á nostre anunci de dias passats.

¡¡ A la bona de Déu!!

LA REDACCIÓ.

MES RECORS SOBRE NOSTRES PYRENEUS CATALANS

L' ALLÁU

Ve'ls aquí un vocable que no he sabut trobar ni en En Lavernia ni en cap altre vocabulari catalá. Ha d' esser molt antich y ben catalá ja qu' es usat en nostres Pyrenéus. Allau vol dir lleuva de neu, en castellá *alud*, en francés *avalanche*. L' etimologia del mot francés *avalanche* es (rad. *aval*, del llatí *ad vers*; *vallis*, vall; que s' dirigeix dins la vall).

Aixó de *Lleuva de neu*, son tres mots, y nostra llengua catalana, tan concisa, fuig dels mots compostos, y emplea lo sol mot *allau* per definir l' acció de lleuva ó esllavissada de neu. En va he cercats a etimologia; sols he trobat lo mot llatí *allabor* cáurer, baixar, lliscar.

Los imponents allaus que destrueixan las abetosas y pinedas mes bonicas de nostres alts Pyrenéus, eridan l' atencio del excursionista que las veu per primera vegada; es ab fons sentiment de tristesa quan contempla l' horrorós espectacle que s' presenta davant d' ell: aquell enderroch de penyas, penyas de gleber juntadas per atapahidas matas de boixerica, tronchs, socas enormes esmicoladas, peladas, que jauhen en desordre inexplicable al fons del torrent obstruhint son pás.... L' allau ha començat al cim de la montanya, y en sa furienta envestida se n' ha arrancat tot son terror, aixafant y arrasant tot lo que li feya obstacle, deixant sols la penya, com qui diria lo pinyol.... Li caldrá sigles

per referse. Quin contrast ofereix aquella desolació ab lo vert rialler de sas voras respectadas per l'alláu, sobretot á la primavera hont solen succehir! abets y pins hermosíssims, tot lo terror cubert de bálechs y atapahidas matas de rododendron florit de rosas purpúreas... una vera catifa d'esmeralda salpicada de flors flayrosas.... Quina llástima! quin greu! Perqué Deu permet eixos cataclismes de la selva que tants y tans anys li ha costat per ser lo qu'era! Aquells abets seculars, altívols, quals cimalls se perdían dins la boyra; aquell glebám clapejat de flors balsámicas besadas per papallons y abellas... de cop se sent un cruiximent, y, com llamp esferehidor, baixa l'allau de dalt á baix de la selva, arrasant en un moment tota aquella riqueza, en mitj d'una polsaguera de neu, de terra y branchs que 'l vent de l' embestida enarbola á gran altura; un terratremol, un tró espantós se repercuteix per las timbas y cloteradas, y prompte lo silenci imponent se torna apoderar d'aquellas soletats.

Al hivern son los vents uracanats del N. O. que determinan l'alláu. A la primavera son més freqüents; quan la temperatura se fa més subáu, l'adherencia de la neu ab lo terror disminuheix, y allavors la més llaugera commoció, un tiro de fosell pot ocasionar un alláu.

En lloch se veuhen tants allaus com en las gorjas abruptas, emboscadas, de molt rost, de Morens, Cadi (Canigó) y de Carençá. Los boscos de coniferos fan arrambar la neu escombrada del rasos pel torb, en cruixas de gran espessor, y en lo desglás aquell pes enorme llisca rost avall.

La gorja que conté més allaus es la de Morens. En mas escursions de cada any vers la fossa de Morens, centre de nostras casseras d'izarts, casi sempre ne veyá una de nova produhida per la neu del passat hivern; una entr'altras no lluny de la font del *sahuch*, qual enderroch de pins y penyas obstruhía lo viarany de anar á Setcasas; tenia una amplada de més de 100 metres; tota la hermosa pineda, desde 'l cim de *Coma-armada* jeya al fons del torrent. De veras fa condol lo presenciar aytal devastació. Nostras altres serras, en la vessant espanyola, son tan peladas, tan faltadas de vegetació arborecent, que 's té ver sentiment de recansa al veurer que los pochs boscos que 'ns quedan hagen d'esser destruhits per eix flegell dels allaus.

Un altre flagell pels boscos es li incendi; los pastors no s' miran gay re; lo qu'ells volen es herba per llur bestiar. La gorja mes subjecte als incendis es la de Cadi (Canigó). Lo bosc cremat de la vall de Cadi, fará uns 10 anys, era lo més bonich d'aquellas serras. L'excursionista que fa l'ascensió del pich de Balatg, seguint lo bon camí forestal, l'atravessa é hi veu encara las carcanadas blanquinosas dels pins drets y ajeguts, podrits, brancalluts, quins, envollallats per la broma, semblan espectres eixits del infern del Dante; fan mitja basarda. Los pastors, si son ells que hi han calat foch, res n'han tret, perquè tot lo terreno cremat se troba avuy invadit per atapahidas matas de bálechs que no deixan venir cap herba. Caldrá any y panys per tornarhi haber pineda.

A propósit de pinedas alpinas y pyrenaicas (*pinus uncinata*) la major part del pins son enormes, si 's té en compte llur altitut de 2100 á 2330 metres. Llurs brancas torsadas y trencadas atestigan la lluyta contra els uracans y lo pes de la neu que las corba y las torsa en baix durant l'hivern.

M. Ch. Martins (Une station géodésique au sommet du Canigon. — Revue des Deux mondes. — 15 Dbre. 1872) 'ns diu que la durada y rigors dels hiverns, lo breu y subáu dels estius, en aquellas alturas regions, son tals, que los pins á penas tenen temps de vegetar. Llur creixensa es molt tardivola. Un enginyer de boscos li ensenyá un roll prim asserrat al peu de la soca de un d'eixos pins; tenia un diámetro de 0,278 sens comptar l'escorxa; lo nombre de capas llenyosas, sempre iguals als any sde la vida del arbre, se 'n pujará á 150. Eix pi cómptrará donchs 150 anys.

Y aixó de veurer que una tarabastada ó una crema acaban ab eixos gegants de la selva!... á fé, es de dóldrer!... Deu no hu hauria de permetrer!...

C. BOSCH DE LA TRINXERÍA.

D' un llibre pròxim á publicarse.

¿QUÉ ES LA POESÍA?

La poesía es un aucell del cel
que fa sovint volades á la terra,
per vessar una gota de consol
en lo cor trist dels desterrats fills d'Eva.

Los fa recort del paradís perdut
hont jugava l'amor ab la ignocencia,
y 'ls ne fa somiar un de millor
en lo verger Florit de les estrelles.

Ella es lo rossinyol d'aquells jardins,
son llur murmuri bla ses canticels,
que hi trasportan al pobre desterrat
dantli per ales mistiques les seves.

No 's dexa engabiar en los palaus,
no 's dexa esbalahir per la riqueza,
en la masia ab los sencills de cor
ses ales d'or y sa cançó desplega.

Mes per sentirli modular á pler
la pobre humanitat está distreta,
qui esta distret ab lo borboll mundá
¿com sentirá la reflada angélica?

L' aucell del paradís no 's fa ohir, no
de qui escolta la veu de la sirena:
lo cel que 's mira en la fontana humil
no s'emmiralla en la riuada térbola.

De poetes capdals prou n'hi ha haguts,
cap d'ells la dolça melodia ha apresat;
qui n'arribés á apendre un refilet
aquell ne fora l'áliga superba.

Mes l'aucellet refila tot volant
calandria de la empierea primavera,
allí dalt entre 'ls nuvols del orient
llansa un raig d'armonies y s'encela.

Jo la he sentida un bell matí de maig,
lo bell matí del maig de ma infantesa,
jo la he sentida la gentil cançó
per có me es anyorivola la terra.

JACINTO VERDAGUER, PERE.

Pasqua, 1896

FIDES, PÀTRIA, AMOR

DALT d' un castell y en presó solitaria, qual porta guarda un lleó d' afiladas urpas, estan pregant tres encantadoras doncellas. L' una sosté ab sa dreta losigne de Redempció que 'ns fou llegat un jorn en lo Calvari. L' altre porta en sas venerables mans una bandera feta á treços ahont s' hi oviran quatre sagnosas ratllas que 'l temps encara no ha pogut esborrar. La tercera petoneja ab viu afany una corona de mústigas rosas que ab cohentas llágrimas vol fer reverdir.

De sopte y com per encant se presenta devant seu un gallart jove portant en sas mans una resplandent antorcha.

Qui sou hermosas verges diuloshi lo nom vingut, y perque lo desconçol s' ha apoderat de vostre semblant?

Jo só la que habent vist morís en creu afrentosa al que baixá pera salvar al Univers vegent i' ingratitut dels homes he vingut á refugiarme en la clásica guardadora de las veneradas tradicions pera dirigirla en lo camí dela virtut. Jo só la *Fé*.

Jo respon la segona só la que guiada per la *Fé*, he portat mon penó á las quatre parts del mon; la que posi mon estandart al costat de la Tiara meresquent coronar l' edifici de la metròpoli cristiana; la que malgrat á tot y á tothom envolcallo en la actualitat lo Castell y Lleó divisa de mon mateix butxi.

La *Pàtria* só

Y la tercera diu sanglotant. Jo só la que posaba la páu en las familias, la que ab mas trovas donava héroes en los combats, ingenis á las ciencias atletas á las arts, cántigas als poetas, paraulas de amor als cançats jornalers é inspiradas conversacions als galans pera festejar á las robadoras de sos cors. Jo só l' *Amor*.

Allavors prenent la paraula lo jove esclama aixís: He escoltat vostras queixas; he sentit vostres planys y surto invisiblement conmogut pera ocupar-me de vostre llibertat. Jo la *Civilisació*.

D' avuy en avant deixaré ohir ma veu al mon enter perque vos fassa justicia. Diré á l' Iglesia que sou las guardas de la *Fé*, als viandants que sou las portadoras del progrés, als enamorats que valtres los dirigiu y cridaré als poetas y aymadors de las lletras pátrias pera que fassen ressovar vostres noms en sos candenciosos versos y melodiosa presa y que al polsar los joglars sas liras cantin la *Fé*, la *Pàtria* y l' *Amor*.

B.

Vich.

POEMA D' AMOR

Fortes est ut mors dilectio

(Á MON AMICH MANEL MOGA, PBRE., EN SA ORDENACIÓ)

¡Oh tendre Espós! ja us tinch entre mos braços!
¡Ja estrenyo vostre Cor contra 'l cor meu!
¡Ah! dintre d' ell vos he teixit uns llaços
ahont mon presoner sempre seréu.

Poch hi podrà la vostra omnipotencia
si de vostra presó voléu fugir;
que l' amor es lley santa de clemencia
que á tot poder y ceptre fa rendir.

¡Mes ay! que jo no sé, Jesús dolcíssim,
si es vostre Cor ó 'l meu lo presoner:
mes, es tant fort est llaç d' amor puríssim
que no 'l podria tot lo mon desfer.

Jo no sé pás si Vos ó vostra aymia
es qui porta 'ls grillons suaus d' amor:
si soch la presonera jo, que ho sia,
no 'n fugiré, essent presa en vostre Cor.

Si jo soch presonera, molt m' agrada
la cadena de flors ab que 'm lligáu;
si vostre Cor es ma presó sagrada,
tancáu la porta, mes llansáu la clau...

¡Qué hermós es nostre tálam de nuviatjel
qué hermoses ses parets y cobrecell!
áles d' ángel tenim per cortinatje,
per coixins roses llirs y xuclamel.

Per estrelles tenim ánimes pures
que 'l foch de vostre amor ha il·luminat;

y per brises tenim ¡ay! les dolçures
de vostre tendre amor immaculat.

Per rossinyols tenim angels hermosos
que polsan ab sos dits lires d' argent:
sos himnes son tant dolços y armoniosos,
que 'ls escolta encisat l' Omnipotent.

Mes ¡ay! per mí son música mes dolça
los tendres batements del vostre Cor:
ell es la lira que l' amor ne polça;
ses notes son torrents també d' amor.

¡Qué dolça, qué encisera l' armonia
que aquest Cor amorós ne va llansant!
lo meu ja desfalleix, ja s' extasia!...
ja 's colltorç sobre d' Ell d' ohirla tant!...

Dihuen que 'l cor sols té la vera vida
quan tanca dins la flama del amor:
nadant en esta mar d' amor sens mida
podrá donchs morir may mon aymant cor?...

No pot morir que ab besos amorosos
los batements del seu li da l' Amat...
¡Tanta dolçor sovint mos ulls deix' closos
y á mon esprit pe 'ls somnis enlayrat!

Lliure ja com aucell, vola que vola
pe 'l jardí tant florit del sagrat Cor:
pró ma ánima, vegentse tota sola
en somnis, li endressá queixes d' amor.

II

Veniu, Espòs dolcíssim,
veniu aquí, veniu!
en est jardí bellíssim
farém lo nostre niu.

Veniu: del dia l'astre
ja 'ns envia sa llum,
com si sentís lo rastre
de vostre dolç perfum.

La rosa ja 'ns envia
son aroma enmelat;
¡mes jo sols ne volia
lo vostre que es mes grat!

Veniu, no triguésu gayre
Jesús, bon Jesuset;
portáume vostra flayre,
mon célich Ramellet.

Veniu, que ja m'anyoro
sens vostre dolç perfum;
¡ay! sola ja m'esfloro!
mos ulls perden la llum!

De tristor s'ennuola
mon cel si no hi veniu!
ja veig ¡ay! cóm se 'u vola
de mos somnis lo niu!

Lo meu cor ja s'aixala
de mal d'anyorament:
si vostre amor no 'l ala,
jaurá perennement.

Ab vostres flors cobrume,
cobriu aviat mon cor;
ab pomes ¡ay! goriume,
malalta estich d'amor!

Goriume estich malalta,
oh Metje celestial:
¡un bés en cada galta
curaria mon mal!

Vos que m'haven ferida
no 'm voldrian gori?...
¿Per que 'm dáveu la vida
si ara 'm deixau mori?

¿Amor no 'm prometeru
ahir en vostre Altar?...
¿Vostra esposa no 'm feren?...
¿Lo Cor no 'm váreu dar?...
Puig soch la vostra esposa,

¡ah! sola no 'm deixeu,
puig, com marcida rosa,
perdría l'olor meu!

III

Donchs, de qué 't queixas ara, tendra esposa?
de qué n'estás plorosa?...

¿pot ser la soledat estás somiant?...

Aixeca 't, donchs, y 'l vel del somni esqueixa,
ton cant planyivol deixa,

y escolta 'l que mon Cor te va dictant.

Escolta: ¡Si t'estimo, esposa aymada!

si sempre t'he estimada!...

¡que ho digan hòmens, àngels, terra y Cel,
la sanch per tu vessada d'estes venes,

que ho digan mes cadenes

açots, llançada, espines, creu y fell!

¿Tens set d'amor?... Volguí, per que 'n beguesses
y may més set tinguesses,

obri en mon pit d'amor eterna font;

volguí, per que en ton viatge assedegada

no 'u beguis, ma estimada,

beure 'm la fel que 't preparava 'l mon.

¿Tens set d'amor?... Donchs, entra per la porta
que una llançada forta

en mon pit amorós per tu n'obrí:

¡ah! entra en ell, y d'esta mar divina

serás tu la gavina

y tes áles batrás d'amor allí.

Allí riurem abdos ab alegría,

oh dolça esposa mia

nadant en aquell mar eternament;

l'amor será la mística barqueta

que á aquesta parelleta

ne durá á port per sobre 'l fermament.

L'amor será la brisa falaguera

que nostra nau velera

al Cel empenyerá ab son bés suáu;

l'amor será la matinal estrella

que, sempre ab llum novella

nos mostrará lo nostre Port de pau.

L'amor será de nostre maig la flayre,

l'amor será 'l dolç ayre

que 'ns dará vida mentre aquí viurem:

y quan se 't trencaran del cos los llaços

Jo 'l portaré en mos braços

al Cel, y allí l'amor retrobarem.

No 't queixes més, ma colometa hermosa,

no estigues més plorosa,

no somies ja més la soletat

alça 't, alça 't, y 'l vel del somni exqueixa,

ton cant planyivol deixa

y assaboreix el que ara has escoltat.

IV

He escoltat extasiada,
he escoltat la vostra veu:
cada mot una fletxada
que feria lo cor meu.

La ferida es d'amoretos
dolç y grat era 'l dolor...

¡ay! de tantes feridetes
ja s'ha desmayat mon cor.

Sosteniume en vostres braços,
oh Jesús, mon bell Amat!
retornaume ab nous abraços
del desmay que ells m'han donat

Ab vostres llabis encesos
lo meu front feu escalfá,
que al escalf de vostres besos
lo meu cor retornará.

¡Mes ay! que es nova ferida
cada bés que Vos me dáu!...

¡quin deliri que es ma vida,
quin deliri més suau!...

Si aixó que tinch es desvari,
ja no 'n vull curar may més,
y si 'n curo, vull tornarhi
del Amat ab un dolç bés

Si aixó que tinch es follia,
mon Espòs me la doná;
Si aixó que tinch es follia,
foll com jo Jesús será.

Si som folls, Jesús nosaltres,
la follia es celestial:
¡Jesús meu! no me 'ndéu d'altres,
que aqueta es la que més val.

JOSEPH CONDÓ SAMBEAT, Pbre.

IDILI.

RONDAYES DE MALLORCA

WIZZBURGO 1895

IMPRES Y PUBLICAT PER LA IMPERIAL Y REAL LLIBRERIA DE CORT DE LEO WOERL

As aqueix títol y peu d'imprensa especialíssim acaba de sortir de las prampses de Liepzig un llibre en quart, de bon paper, fina impressió y rica coberta, que verament fa honor á nostres lletres. La traducció alemanya sé es publicada en altre volum completament igual, ab la sola diferencia de que hi va afegida una introducció ó noticia d'aqueixes *Rondayes*. Ni un ni altre volum mostran en la primera plana ni en la coberta ni en lloch lo nom del col·lector, mes per tot lo deixan endevinar y entreveure, deixant apart les obres germanes aquesta que no afectan á nostre regió. Qui hagi fullejat la obra *Los Columbreu*, impresa l'any passat á Praga, qui conega los quatre ó cinch tomos in folio *Mallorca, Menorca é Ibiza*, també en alemany, ahont hi estudian aqueixes illes germanes de Catalunya, baix tots sos aspectes mes interessants, veurá que aqueixa nova producció *Rondayes de Mallorca* n'es un capítol enderrerrit y per lo tant son cullides y aplegades assí y allá, per los pobles y massías de la illa per la delicada ma de S. R. A. D. Lluís Salvador, Arxiduch d'Austria, establert

LO MONASTIR DE YUSTE. — CARLOS V EN SA SELDA

anys ha en mitx de les hermoses boscuries de Miramar, perdónensho ell, en cas de que arribi á ses mans nostra humil publicació, si descubrim l'incognit de son llibre, que 'ns es massa estimat y 'l trobam massa bonich per dexarlo passar anónim.

Moltes de les *Rondayes* de la col·lecció son ben noves per nosaltres, y per sa estranya originalitat, nos fa sospitar que son filles legítimes d'aquelles montanyes y desoca mallorquina. D'elles posariam la primera: *Sa Rondaya d'es Bosch*, *Es castell de ses roses*, *Es cotxó d'o'*, *S' escolanet*, *Es dotze lladres* y *Un sach de mentides*. Com axis les *Rondayes*: *Eu Fraret*, *Sa rateta*, *Na Bufa-fochs* que fins ab lo nom diu ben clar que es nostra ventafochs ab lo rabosillo de mallorquina. Aquexes semblan originaries del continent, com y també *Sa cadeneta*, *Es tres germans*, *S' homo Roig* y *Sa Rondaya des Falistroncos*, que assi anomenem lo cuento de les palitroques. La *Rondaya Es dimonis boyets de Son Martí*, es un ressó l'unyá y perdut de la dels Tres Dimonis de San Bartomeu *Sas Gorgas*, molt coneguda y cantada en nostra montanya, puix fins n'hi ha una cançó. *Sa dona d'aygo* es sobrevinguda á Mallorca, ahont ha presa una forma particular á la illa, no sent ya la aloja del gorch ni la fada del estany, per no haverhi allí estanyes ni rieres, sinó la modesta y casolana fada del pou. N'hi han algunes de encants com per exemple: *S' encantament de na Fátima*, *S' encantament des pon des Borinó*; n'hi han com per totes bandes,

de diners amagats: *Es tresó de sa Cova de Son Creus, Es tresó de ses Cases d' Añubi; de pors: Sa pó de con-cas, Sa pó d' Rafal, Sa pó de sa Bufera.*

A nostre parer la part mes notable é interesanta del rondallari es la última, en que les *Rondayes*, sense deixar de serho, s' acostan á la denominació de llegendes històriques y de tradicions dels tepms dels moros. Algunes ne semblan talment les últimes petjades y les pàgines anònimes de llur historia no escrita encara, que 'l poble mallorquí ne guarde en l' arxiu de sa memoria.

Lo llenguatge, en lo que no desdiu de la alta noblesa del Col·lector, es lo dels pagesos y pastors de Mallorca, ab qui viu en perpetua comunicació. Es pla, castis, empedrat de llurs frases, adagis y versos antichs mal acabats ab que se solen contar algunes *rondayes*.

Com á mostra de la bellesa de les d' aqueix aplech veusen aquí dos que, si á Deu plau, no serán pas les darrereres ab que honrarem les planes d' aquesta revista.

JACINTO VERDAGUER.

Maig 1876.

ES DOTZE LLADRES

(SA POBLA)

Un homo tenia fiys y en tenia un de casat. Aquest homo estava molt pobre, y cada dia anava á dú lleña per podé goñá qualque cosa. Un dia s'en vá aná á cercá lleña devora una cova y va veure dotze lladres que veman y digué:

— Y are ¿que tenech de fé? Si me veuen me matarán ab tants com son. Me posaré demunt aquest arbre. Y s'hi posá.

Es lladres arribáren y digueren:

— Óbri bitsóch, y sa cova s'obrí y s'en hi entraren dedins.

Es cap de poch temps tornaren sortí de sa cova y digueren.

— Tanca bitsóch, sa cova se tancá y ells s'en anáren.

Quant no hi varen essé, ell devallá de s'arbre, digué obri bitsóch y sa cova s'obrí y hey entrá dedins trobá molts de doblés y en carregá s'ase y digué:

Tanca bitsóch, sa cova se tancá y ell s'en aná.

Quant va essé á ca-seua ets infants li digueren:

— Mon pare ¿que mos duys, que mos duys?

— Una cosa bona, los va respondre, y digué á nés majó qu'anás á ca's fiy casat y li digués si li volia dexá s'aumut.

Aquest fiy casat tenia una botiga de vendre y s'ho passava molt bé, y cada dia hey anavan es seus germans á veure si los volí doná qualque cosa per menjá y éll sempre los arruxava.

— ¿Qu'heu de fé ab s'aumut? ¿qu'heu de mesurá poys?

— Jo no'u sé qu'em de mesurá li va respondre es germá.

S'en dú s'aumut á ca-seua y mesuran es doblés.

Quant varen está llests de mesurá, li tórná s'aumut y es fiy casat què fá desfá s'aumut per veure qu'havian mesurat, y va trobá per dins ses juntes un durét de'o. Se vá á casena, á son pare á veure qu'havía fét per tení tants de doblés.

Son pare, no l'hey volia di, pero á la fi de tant de pregá, es seu fiy l' hey digué tot.

Que fá es fiy, s'en vá á n'aquella cova y diu: Obri bitsóch, y s'en hi entrá dedins. Quant va essé dedins no li recordá de cap manera lo qu'havia de dí perque sa cova s'obrí, y per veure si'n sortiria deya:

— Obri Simona, óbri Pere, óbri Juanayna, pero sa cova no s'obria, y éll y s'ase quedáren tancats allá dedins.

Quant va veure que no'n podia sortí de cap manera va amagá s'ase dins un munt de doblés y llavó també s'hi amagá éll, pero ab una oreya defora per podé sentí lo que deyen es lladres per obri sa cova, y poderhó di éll llavó y sortirne.

Es lladres entraren dins sa cova y pegaren uyada á n'es munt de doblés, y varen veure que n'hi faltavan y digueren.

— Hey han fét tála á n'aquest munt.

Miran bé per tot y veuen s'oreya d'aquell homo que sortia, li pegan estirada, y surt aquell qu' estava amagat.

Ell los digué que no 'l matássen y los diria qui era que tenia es doblés, qu'éll no s'en havia duyt cap, que no més havia fet vení derrera son pare, qu'era es qui tenia es doblés que faltavan.

Per aná es lladres á ca son pare á prenderli es doblés varen quedá entesos de que se posarian dins una odre cada un y qu'es fiy diria á son pare que comprás dotze odres d'olí, qu'eran una xeripa, perque el venian molt barato.

Axi heu varen fé, y quant ja tengueren ses dotze odres ab sos dotze lladres dedins á ca seua, un criat y una criada digueren:

— ¿Que féym buñols are qu'heyhá molt d'olí? fássemne.

S'en anáren á desfé un odre y es lladre de dedins quant sént renou va di:

— ¿Que ja's hora? volguént di, si já era hora de sortí de ses odres per prende es doblés, y pensant qu'era es fiy casat, que los havia d' aná a treure de dins ses odres.

Es criat quant heu sentí respongué:

— No, encare no es hora.

S'en aná á sa criada y li digué lo que li havia passat, y sa criada li va di qu'axó era estat sa pó que tenia que l'hey havia fet sentí, que no fos poruch y qu'anás á desfé un altre odre.

Ell s'en vá desafé un altre odre, y li respongneren de dedins lo mateix. Ell quant heu sentí sen aná á doná part á l'amo y l'amo quant heu va sebre digué:

— Ja's estat es meu fíy casat, aquell pillo, que la m'ha feta.

Que fá l'amo: fá fé un foch á n'es criats ab molta lleña perque fés una gran flamada per tirar sas odres.

Quant tengueren foch fét, hey tiraren totes ses odres, es lladres se cremaren y éll tingué tots es doblé de dins a cova.

ES MORO CÉGO

(VALDEMOSA.)

A Algé hey havia un catí mallorquí qu'estava á cá un señó moro qu'era cégo, y l'havia comprát com esclau.

Aquest catí era molt estimat d'es seu señó, perque era molt bon jove, y sabia fé molt bé totes ses feynes.

Un dia es señó li digué:

— Si tú fésses lo que jo te diria y no m'enganasses jo te donaria sa llibertat y tots es doblés que voldrias.

— Diga que vol que fassa.

— Si t'enviás á Mallorca no tornarias perque es sa teua terra, pero si tornasses jo t'asegúr qu'estarias content de mi.

— Diga que vol que fassa á Mallorca, y confíy amb sa meua paraula.

— Tú, de quina vila de Mallorca ets?

— De Valldemosa.

— Deus sebre es puig de na Fátima?

— Si señó, y molt que l' he trescat anant á fé cárritx.

— Ydó bé. Te donaré set pareys de sabates, y amb aquets sét pareys de sabates ten 'nirás á Mallorca.

En esse allá té posarás en dilluns un parey de sabates, y amb so parey de sabates posát, t'en nirás á dalt es puig de na Fátima y t'hi passetjarás tot lo dia.

Es vespre te treurás ses sabates, los farás una seña per sobre que son ses des dilluns, y les estojarás ben estojades.

L'ondemá dimars, te posarás un altre parey de sabates, y amb s'altre parey de sabates posát, t'en tornarás dalt es puig de na Fátima y t'hi passetjarás tot lo dia. Es vespre los farás una seña, per conexe que son ses sabates qu'has duytes es dimars, y també les estojarás ben estojades.

Es dimecres te posarás unes altres sabates y farás lo mateix, y es dijous per lo mateix, y es divendres y es disapte fins á n'es Diumenge, que durás es parey de sabates que farà sét, y á tots los señarás es dia que los hhs duyt.

Llavó tornarás aquí totduna, y me durás es sét pareys de sabates ben embolicats y molt alerta á no perdre cap.

— No tenga ansia que tot se fará axi com vosté diu, digué s'esclau.

— Bé, digué es señó. Si tú tornas veni jó t'asegúr que no't sabrá gréu perque llavó te daré sa llibertat y tots es doblés que vulgas.

Es catí s'en vengué á Mallorca, va fé tot lo qu' es seu amo li havia dit, y s'en torná altre vegada á Algé, y li dugué ses sabates ben acondicionades.

Quant es señó el senti que tornava se posá mol content, perque ja se pensaba que no hey tornaria, y totduna vá agafá es parey de sabates d'es dilluns, les se vá passá y fregá per devant la vista... y rés.

Agafá es parey de sabates d'es dimars, les se passá per la vista.... y rés.

Agafá es parey d'es dimecres; d'es dijous, d'es divendres y d'es disapte y á tots los se passá per devant la vista.... y res.

Agafá es parey que feya sét, qu'era es d'es diumenge, el se passá per devant la vista, y totduna vá quedá curát de sa ceguéra y hey va veure de lo mes bé. Y vá esse per sa virtut de ses herves qu'hábían trepitjat aquelles sabates.

Es señó se tirá á n'es coll d'es catí, y li comensá á doná desades, y llavó sa llibertat y una partida de taleques de doblés.

Es catí vá torná á Mallorca y vá está ben arreglat tota la vida, y es seus decendents encare están richs (1).

AGONITZANT

Sobre un munt de coixins lo cap decantá que com si fos de plom feixuch s' hi enmotlla; sos llavis repellosos de la febre cercan l' ayre ab delit y cada volta que un jemech de dolor lo mal l' hi arrenca sos brassos sechs y ossosos ne descotxa

ungleiant los l'ensols, tus ab gran pena y un glop de negre sanch ix de sa boca.
Si 's mort ó si no 's mort passá lo dia
!y es ben trist als quinz' anys! Sa mare ¡pobrel!
no s' ha ficat al llit d' una setmana.
son pare á trench de dia ja era á l' horta

(1) Aquesta mateixa rondalla es á Artá y s' atribueix á n'es «Puig d'en Mayans».

que be s'ha de menjar, ¡y' ab quina pena
lo cèvech cada cop en terra ensorra!
Los cops dintre 'l seu cor sent retrunyiri
com si á sa filla l' li cavés la fossa!
Com s' estava acabant, á correueta
ahí van combregarla; des d' afora
's sentia 'l rogall de la ranera
lo res de lo rectó y un plor de dona...
y en lo cancell tot esperant Nostramo
ja bregavan per dur sas companyonas
ab lo bayart dels morts la caixa blanca
que havia d' engolir la negre tomba.
Semblava que hagués fet la revifalla...
Quan retorná son pare del defora
per sort s, hi esqueya á serhi 'l senyó metje,
la pòlsá, va mirarla bella estona...
—que mi diu.— Lo bon hom va preguntarli
tremolantli la veu per la resposta;
lo metje mogué el cap d' un cantó al altre
y de la cambra eixí sens badar boca
¡Quina nit valgam Deu! La llantieta
llumenava aquell cuadro tremolosa;
y á cada espeternech sombras éstranyas
prenia lo Sant Cristo de la espona
que demunt los llensols 's vellugavan
com negre brumerot que dongués voltas
al entorn d' aquell llit, fatal pressagi
que nunci sempre á estat de malas novas.
Los ulls de la malalta arreu se fixan;
despres esporoguits de sopte 's clouen,
per tot trova visions, follets, fantasmas
que dintre son cervell la febre forja.
En los plechs esllanguits de las cortinas
ven brassos de cadavre que la voltan
y creu sentils cruixir quant dalt la viga
s' ou la remor dels corchs ensopidora.
¡Y encare no es de dia! Aquell dia
que la malalta espera delitosa;
vol contemplar la llum altre vegada
y guayta 'ls porticons cent cops cada hora
y ab sas crispadas mans lo pit s' apreta
per contenir la vida que s' hi aglopa
furgant pera sorti en la estossejada
que cada cop un tros n' arrenca á fora

Son respir es pesat, la mare resa
que la esperansa encar son cor endolsa;
poch á poch sons burgit s' hi acosta 'l pare
y l' ánima pels ulls mirantla aboca;
Ella tús altre cop, sent l' alenada
com un baf de fossana que la ofoga
y cargola un renech ab desespero,
sa esposa signa 'l cel s' hi abraça y plora.
Un rajoli de llum filtra la escaleta
del porticó ajustat, y desde 'l roure
que hombrja lo poual, com cada albadá
ab dolsos reflets canta una alosa
lo mon va despertant, desperesintse
dels llensols de la nit que mitx l' acotxan;
un dia mes... per tot brota la vida
tant sols lo gos detura abaix udola.

La malalta somriu ¡quina tristesa
sa alegria que fa ¡Quin neguit dona!
Bo y endresantse 'l finestró senyala,
lo seu pare amatent, bat á bat l' obra,
y un bes del sol ixent las grogas galdas
de la pobreta amoixa ab llum sumorta
jitant fora la cambra ab las tenebres,
los follets y fantasmas que las poblan.
Des de 'l llit veu prou be abaix la exida
com rumbejan sas flors las malva-rosas;
ella mateixa un dia va plantalshi...
¡quina brostada han tret des d' allavoras!
Dalt d' aquell cingle lo remat pastura,
sent baix á l' era cloquejar la lloca
y pasant pel camí que porta á vila,
guayta dels segadors l' alegre colla.
Despres... 'ls veu mes lluny ¡y las flors prenen
uns colors mes estranys!... Sembla que roda
lo poual... tot s' esfuma... sent estrenyes
las mans... molt fort... y res... la marxa totxa
d' un caball s' ou al lluny... de sopte 's para
devant de lo portal... lo mastí borda...
lo metje ja ha fet tart; així es la vida:
quan ix un sol un altre 'n va á la posta.

MANEL FOLCH Y TORRES.

JOCHS FLORALS D' ENGUANY

(CARTA OBERTA)

Sr. En Joan Aliberch y Tort.

¡Qu' hermós estimat amich, per tots los bons fills
de nostra terra lo primer diumenge de Maig! Cad'
any al arribar aytal diada lo cor s' aixampla de
goig, y, ja recordarás las falagueras impresions
que en tal dia 'ns comunicavam los dos ó tres anys
que plegats estiguérem á Vich; pero may com
avuy; me trovo á la ciutat comtal, la matinada ha
sigut espléndida, lo sol rialler semblava que volia
esforsarse per donar més relléu á la festa que aca-
bém de celebrar ab tota solemnitat y esplendor.

A las dos de la tarde me só encaminat á Llotja;
al entrar en lo gradiós saló engarlandat ab flors,
palmés y dominant l' escut de nostra pátria, lo
cor me saltava, era la primera volta que hi asis-
tia; la música escampava las notas suaus d' una

peça ab ayres populars, la gent aglomerada espe-
rava ab ansia rendir trivut als fills afortunats del
geni; y jo esma perdut, transportat en aquells mo-
ments per arrobadors ensomnis pujaba las gradas
per reunir-me ab un estol de companys, que riallers
m' esperavan en la alta galeria assedegats pel de-
sitx de saborejar las primicias que dintre poch s'
habian de fer coneixer y que habian d' esser coro-
nadas per los aplausos de l' entusiasta concu-
rrencia que de gom á gom omplenava aquell bast
saló ahont en los demés dias del any s' hi bellugan
los que passant la vida traficant ab l' or y plata.

S' obrí la festa després d' haber trivutat nn
hermós deuvsoguard á las autoritats y comissions
que pujáren ab la calma de rúbrica l' estrado, y,
l' eximi novelista D. Narcís Oller, quinas obras
ens han fet passar tants ratos distrets, s' adelantá
per donar lectura de son discurs, hermós, adornat
ab aquellas imatjes y variacions de llenguatge ab
que van condicionadas sas novelas; ab detencions

ha fet presentas las impresions que rebé la primera volta que assistí en la nostra festa; ha fet esment dels poetas que hi premiaren, tributant un merescut elogi á mossen Cinto, que no podia en cap manera pasar desapersebut son nom en los *Jochs*, ja que dada la trista persecució que ha suferit enguany, y l' intent d' alguns que tractavan d' esborrarlo de la llista dels *Mestres* clavantli al sobre la nota de *boig*; ¡mes ay! que errats anavan sos detractors; al ressonar son nom en l' ampla y espayosa sala los aplausos ressonaren estrepitosos, per mes que algú no se l' hi posés bé l' ovassió sobradament merescuda al admirable cantor de L' ATLÁNTIDA.

Acabat lo discurs se trivutá un recort al fundador del teatro catalá, Frederick Soler, *Mestre en gay saber*, llegint lo senyor Riera y Bertrán, la *Cancó dels ocells* del mal agunyat poeta y acte seguit lo secretari del Jurat D. Antoni Gallissá, llegí la memoria que ha passat desapercebuda per la majoria, á causa de la feble veu y mes pel fresseix de la concurrencia que precisament deixa passar la peça pot ser mes interessant de la festa.

Obrí 'l plech que contenia 'l nom de poeta llorejat ab la *Flor* y resultá esser del conegut poeta Anicet de Pagés de Puig; se presentá á recullir la toya y 'n féu ofrena á la señora Duquesa de la Torre, que entre 'ls acorts de la marxa del Rey Joan, pujá al trono y quedá proclamada Regina de la festa, D. J. Blanch y Piera passá á llegir la composició premiada: *Resignació*; es una poesia que no 'm ha deixat pas del tot satisfet, pro no deixa perqó d' esser una peça cabal; del mateix autor resultá l' *Englantina*; al començar los primers versos, la veu d' an Blanch, brau y potentia ressonava pels ambits de la sala, y un silenci religiós regná llavors; es bona de debó; *Retorn*, es amiguuet de les Englantines més ben guanyadas en nostre festa; quins versos! es d' alta volada com *La Mestressa*, de nostre mestre Nadal, que vaig saludar també; cada estrofa esclou un pensament y era aplaudit, fou precis tornarla á llegir per fer callar la geñtada.

Segons Jesús, á la terra tothom arrossega créu, qui ab mes goig á ella s' aferrra mes aviat la gloria héu. Qui ab resignació la porta té el Cirineu de la fé que l' ajuda y l' aconhorta, y ni sent el pes, ni ré.

Pró, lo qu' es d' arrossegarla no s' en escapa ningú, Déu al neixer, va posarla

Refilar jo prou voldria com refila 'l russinyol, mes somniarho es follia, donchs per melosa armonia es ocell que 's pinta sol.

Pro respirant anhelosa vora l' embaumat palau, de la dama mes hermosa

La Viola resultá de en Maragall per *Lo mal casador*, que no deixá gayre satisfeta la concurrencia, los versos refinats, com ja saps ho fa en Maragall pero l' assumpto no sorprengué perqué es sobradament tractat; ja 't pots pensar qu' es, fins tu, amiguuet l' any passat publicares en *La veu de Montserrat* una composició ab aytal argument. Los accesits als tres premis ordinaris son d' els poetas Bori Fontestá, Lluís B. Nadal, Rocamora; Ruiria y Oms y 'l fèlibre Lluís Bar. Los extraordinaris correspongueren á D. Anicet de Pagés per *L. Anticrist*; que francament, la so trovada massa plena de carn: y als senyors de sempre en la prosa Bové y Salvador, Font y Sagué, Clascar Sannon, Ramón y Vidales y altres Ruyra y Oms, Pompéy Fabra ab la Gramática.

N' Anicet de Pagés; fou proclamat *Mestre en gay saber*, y mentres donava l' abraçada als demes Mestres, la música torna á espargir sas notas per lo saló; y per final lo senyor Guimerá llegí en catalá lo discurs del mantenedor de Castella D. Joseph Echegaray, bonica peça per cert en la que 'ns vingué á dir que ell era germá nostre, puig son pare era aragonés y ja saps tu la germanó entre Aragó y Catalunya; fou aplaudit de veras y entretant la musica tornava á sa tasca cremavan en un *trípode* las esperanças de la fió y nata del joven literari y fins de Mestres volguts que la sort no 'ls ha sigut propicia enguany.

¡Ja es acabada la festa! La sala 's va buydant per donar pas altre vegada als traficants d' or y plata, y jo content y satisfet, faig via cap á casa per escriure las impresions que so cullit en nostra festa; y al veurer d' entant entant aquellas glopadas de gent que surtia de *Llotja* he dit ab gaudança indifinible; no ha mort, no, encare alena de bo, puig veig tot nostre poble assistint á la festa de resurrecció de nostra llengua temps ha, y de nostra autonomia á no tardar.

ANTON BUSQUETS y PUNSET.

Barcelona 3 de Maig 1896.

á l' espatlla de á cada hù.

Escláu d' aqueix fatalisme pel mon vaig arrossegant la creu el escepticisme:

¿Voleu una créu mes gran?

Sol y vern, pujo á la serra boy arrosegant la creu, á món pas sobre la terra, ¡me vol fer de cirineu!

A. LLIMONER.

À UNA AMIGA

La Regina poderosa d' aquesta superva afrau. Ab una dolça alenada de son pit me so inspirat y, encar que en pobre tonada Va en esta fulla estampada de mon cor la voluntat.

ENRIQUETA PALER Y TRULLOL.

RECORT DE VIATJE

Ho recordo com si'avuy
mateix l'escena passava.

Lo tren corria escapat
atravessant monts y planas
paranse á cada estació
per torná á empendrer la marxa:

Marino del port de Cadaqués

Dintre del departament
del vagó que m' albergava,
no anava altre viatge,
sols jo y una pobre mare.

Vora 'l braser asseguts,
avuy fa tants anys que l' avia
la quaresma de paper
gravement me retallava:
un bacallá á cada puny,
la faldilla estarrufada
y á modo de farbalá
la renglera de set camas.

Un cop retallats els pens,
las ulleras s' aixecava
y el paper plegat pel mitj

La dona contra son pit
un tendre infant apretava,
adormidet per son dols,
com solen dormir los ángels.

Lo rostre plorós y trist
¡donava pena mirarla!
escaldats sos negres ulls
per abrusadoras llágrimas.

Cuant la mirava, ab temor
ella son rostre abaixava
com tement que li llegís
en l' expressió sa desgracia.

Si no plorava, son cor
prou que ab pena bategava,
si no plorava, no crech
que fós per falta de ganas.

Va passá una hora, dos, tres...
l' infantó no 's despertava,
ni li donava son pit
ni en son rostre 's mirallava.

Tement per la seva sort
—sempre 'ls petits m' han fet llástima—
á la mare vareig dir:

—¿No passeu pel fillet ánsia?

Tres horas que som al tren
y no l' heu mirat encare,
ni vostre pit li heu donat
ni l' he mirat bellugarse.

—Bon senyor, bon senyor meu,
—la dona va contestarme—
mon fill no s' ha bellugat
ni 'l veurá moures, encare
que 'l tren que 'ns porta corrés
durant temps interminable.

—Vostre fillet, potsé...?

—Es mort!

mireusel, es un cadavre,
Se m' es mort á la ciutat,
apartat del meu vilatge,
y allí jo 'l porto á enterrar
que es fillet de mes entranyas.

Allí hi te 'l pare enterrat,
allí hi te dugas germanas.
allí los seus restos vull,
allí, que res los separe!...—

Seguí 'l tren sempre corrent,
corrent, corrent á gran marxa;
la mare 's posá á plorar
y á mos ulls vingué una llágrima.

JOSEPH ALADERN.

DIMECRES DE CENDRA

Vora 'l braser asseguts,
avuy fa tants anys que l' avia
la quaresma de paper
gravement me retallava:
un bacallá á cada puny,
la faldilla estarrufada
y á modo de farbalá
la renglera de set camas.

Un cop retallats els pens,
las ulleras s' aixecava
y el paper plegat pel mitj

desplegava ab rialladas;
y al finestral del jardí,
ab un fil al coll, penjava,
la vella dels bacalláns,
la quimera de set camas.

Desde aquell' hora endevant
cada diumenje al llevarme
tantost saltava del llit
li esqueixava un peu ab ansia.

¡Quin misteri més gloriós
á cada pen qu' esqueixava!

L' hora no arribava may
d' arrencar l' última cama.
Quan quedava sense peus
era Diumenje de Pasqua;
la Quaresma havia mort,
els clavells s' esponcellavan.
Per tot belavan anyells
y 's vestia el cel de gala,
y l' orga á missa major
com un aucell refileva.

Avuy, quan enjogassat
per ma finestra 'l vent passa,
ja no hi gronxa com aváns
la vella pel coll penjada.
¡L' ávia no 'n tallará més
de quaresmas de set camas!
¡Le casa vella ha caygut!...
¡L' avia es morta y enterrada!...

APELES MESTRES.

NOSTRES COLABORADORS

CARLES BOSCH DE LA TRINXERIA

Al sebrer nostre projecte, lo notable escriptor pirenaych, ens comunica son entusiasme, prometent-nos sa cooperació. No cal que fem una biografia del mateix, puig tothom coneix al eminent autor de *Montalba*, *L' hereu Noradell*, *Pla y montanya*, *Lena*, *L' heréu Subirá* y d' altres y aixó 'ns estalvia fer l' estudi d' ell.

A. LLIMONER

A tot y esser tant popular lo nom d' aquest escriptor, compta per qui vint y set anys; es un dels poetes catalans que te escola propia y ben oviradora. Sas composicions cativan de debó; qui es que no si entussiasma al llegir sa *Canço borda* premiada en un concurs catalá? Dada l' intima amistat que 'ns h' uneix fa que nostres lectors puguin saborejar lo bo y milló dels treballs del Sr. Llimoner.

APELES MESTRES

Lo delicat poeta de la naturalesa, l' apreciable autor de *Idilis*, *Baladas*, *Margaridó*, *La Garba*, etc., lo ferm devot d' Heine, es el que 'ns ha promés també sa excelent cooperació. Sa regoneguda reputació ens estalvia de fer més biografia del malaltic poeta.

MOSEN JOSEPH CONDÓ

Laixerit rector de Gabassa, poblet del Aragó, no farà falta d' en tant en tant á las planas de *L' ATLÁNTIDA* ab sas fresques poesias. Lo séu nom encare que no gayre conegut, perque no publica gayre, ha estat llorejat una pila de vegadas en públichs certàmens de Catalunya. Es un dels més fidels seguidors de l' escola verdeguerina. Consti que la poesia que avuy publiquem fou premiada á Palamós ab un objecte artístich.

JOSEPH ALADERN

Lo poeta nerviós per essencia y per potencia es En Aladern, qui 'l conega personalment y llegeix sos escrits no hi distingirà rés enterament. Ha publicat un debolit de treballs y verdaderament revelan tots ells un escriptor valent y de vena ahont més despunta es en la critica; si 's hi dediqués més, no se ahont arriaria.

JOAN ALIBERCH Y TORT

Dentre la colla de joves escriptors vigatans el que ab més garbo conreuha la nota mística es en Joan Aliberch y Tort, sia dit per ço que parlar ab ell á un l' hi sembla talment que parla ab Mossen Cinto, dolç, afable, es á dir lo que escriu ho porta retratat en son rostre d' infant; té ja un nom guanyat en la literatura patria. Un cop haja acabat las tascas escolars las lletras patrias tindrán un conrehuador distingit. Dada l' amistat ferma que 'ns lliga ab ell, no será l' últim lo treball d' avuy que saborejarán los lectors de *L' ATLÁNTIDA*.

ENRIQUETA PALER Y TRULLOL

La celebrada poetisa de Figueras, quin nom no es desconegut dels que están al corrent de nostra literatura, afavoreixerá d' entant en tant las planas de nostra revista: y creyém que l' hi veuran ab gust nostres llegidors. Sas obras plenas de sentiment y vera poesia, han honrat las columnas de las principals publicacions de nostra terra.

MANEL FOLCH Y TORRES

Un dels joves que ab més seguretat un hi pot fundar esperanças en lo conreu de la poesia, es en Folch, pensador y de una fecunditat extraordinaria, adorna sos escrits ab aquell llenguatge tan pur y castis, es un devot y seguidor de 'n Guimerá; ja 's véu á primer cop que un llegeix quelcom d' ell. Ne saltres, admiradors y companys l' ni doném l' encoratjosa asperonada y *¡Avant!*

LA REDACCIÓ.

1

Onadas

Com ja veuhen nostres llegidors, lo text de la revista es tal com prometerem, degut á firmas recomenadas en lo conrrèu de las lletras, y tots los treballs son ineditos y exclussivament per nostra publicació. Aixis mateix será d' aquí en avant; y demanem que si algun treball se reproduex en altres periódichs ó revistas; se fassa constar son origen.

Dintre poch començarem á donar en forma de folletí en cada número una collecció de poesias de Mossen Verdaguer, ineditas. Suposem que aytal noticia será rebuda ab entussiasme pels admiradors de 'l gran poeta.

Posém en coneixament del públich, que 'l producte de la present revista, va destinat á aliviar la situació del autor de l' *Atlántida*; per lo tant no duptem que en vista de nostres proposits lo públich s' esforçarà en secundarlos,

Nos escriu lo distingit escriptor francès Justin Pepratx, que está á punt de donar á publica llum las traduccions á sa llengua, del *Jesús Infant* y *Flors del Calvari* últimas obras de Verdaguer, en l' última hi anirà un prólech d' un sabi de merit regonegut que á son dia causarà sensació. Ab tal motiu la literatura pátria estarà d' enhorabona.

S' ha posat á la venda un volúm de literatura popular catalana, degut á la ploma del *Mestre en gay saber* Exm. D. Victor Balaguer. Ja 'ns ocuparém d'ell á son degut temps.

Ha sortit l' obra póstuma d' en Federich Soler y Hubert Dotzena de Frare.

Nostre colega *Lo Teatro Regional*, publica en forma de folletí obra de nostre bon company Aladern: *Verdaguer revindicat*; obra ab tots conceptes interessant y que causa l' admiració dels que estan al tanto de l' assumpto Verdaguer.

L' *Aureneta*, setmanari catalá, donará per folletí dintre poch la capdalt obra d' En Teodoro

2

3

Baró *Lo poema del cor*, obra que no pot esser memya interessant; y sobre tot que 's tracte d' un reconegut autor.

Proximament comensarém una tanda de regalos á nostres suscriptors, consistint en obras literarias catalanas.

XARADA

Animal es ma primera
dos-inversa mineral
la tres-cuarta un nom de dona
y altre nom es nom total.

JAUME ABRIL PUJOL.

PASSATEMPS

Buscar un nom d' home que tingui set lletres que continguin las cinch vocals.

JOSEPH FLAMERICH.

GEROGLIFICH

EEEEEEE
EEEEEEE

EDEFICI

PO PO

TIM

Aden

Serafi Pitarra

MARCELINO GEL y MAS.

Imprenta Ibérica, Rambla de Catalunya, 123